

Szerkesztői iroda:

Kassa, Toulcza 64. sz. a.
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.Kéziratok vissza nem
adattak.Csak bérmentes leveleket
fogadunk el.Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kiől jön.

Megjelölés sárpap.

SZINÉSZETI KÖZLÖNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap

A kassai színügyi választmány hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal:

Kassa, Toulcza 64. sz. a.
hová a előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:

helyben hához hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre... 6 frt — kr

Fél évre... 3 frt — kr

Negyed évre... 1 frt 50 kr

Két óra... 1 frt — kr

Egy óra... — frt 50 kr

Előfizetések bármely nap-
tól elfogadottak.Nyilt-tér soronként 15 kr. A
nyilttéri díjak előre fizetendők

A színészet kongresszusa előtt.

Mint hogy megindult a harez először becses lapjában, hogy a közeledő nagygyűlésen annál dühöngőbb küzdelemmé nője ki magát: tessék megengedni, hogy én is a harezosok sorába lépjek — véleményemmel.

Miklósy ur feljajdul és indítványozza, hogy egyhangulag semmisítsük meg azt a semmit, mit 10 év alatt építettünk a „színészet rendezése” czime alatt és a jelenlegi színész egyesület helyébe léptessünk életbe egy önszegélyző egyület — oda aztán minden színész szívesen hordja filléreit; mert tudja, hogy szükség esetén kölcsön- és segélyezésben részesülhet.

Bényei ur megtámadja a k. igazgatótanács javaslatát és merényletet lát abban a színészet ellen, és a mit mindnyájan persze legörömbösebb óhajtanánk, a színészet javítását, országos segélyezésben véli csak lehetőknek.

„A pohár esordultig telt” czimű közlemény szinte csak a javaslatot támadja meg és elvetendőnek tartja, mivel az ugy az igazgatókat, mint a színészeket rablánczra fűzi.

Mártonfy ur mindent megsemmisíteni tart szükségesnek és „önszegélyző” egyesületről se ábrándozik, mivel minden színész sorsát saját törekvésében látja biztosítottnak nyugdíj nélkül is.

Mindezekre, az én csekély tapasztalataim alapján érlelődött véleményemet is elmondani kívánom.

Miklósy urtól, megvallom, legkevésbé reméltem olyan lázító cikket olvashatni, mivel ő egyike azoknak, kinek elég tere volt a színészetet és annak változatos alakulását időről-időre közvetlenül tapasztalni; esodálkoznom kell tehát, hogy olyan kétségbejött vergődések közé esik, hogy csak önmagából folyó belátása és saját szempontjából ítélve meg a helyzetet, lázítson olyan intézmény ellen, mely reá nézve — és meglehet

reám nézve is — csak azért nem jó, mert fizetni kell és kellene; de viszonyaink sulya alatti szegényes helyzetünkben nem tehetjük.

Ebből is látszik, hogy színészetünk örökös szerencsétlensége leginkább abban rejlik, hogy többnyire mindenki, bármennyire legyen a fennforgó kérdés kényes és az egész színészetre vonatkozó, azért csak saját egyéni szempontjából vezéreltetik a küzdésre, hol ha diadalt nem ülhethet, kész rombolni, hogy inkább semmi és senkinek ne legyen. sem az ő böbesége szerint ne nyerjen megoldást a fennforgó közös ügy.

Pedig higgye el Miklósy ur, nem az intézmény az oka, hogy az oda tartozó csekély kötelezettségeinket sem bírjuk el némelykor, vagy hogy jövedelem nincs, azt se higgye, hogy ha „önszegélyző egyület” volna, hogy abban valami homlokhanat rohanó sietséggel hordaná a színész filléreit. Annak is csak a kölcsön és segélyzési jótékony oldalát szeretnők és igénybe is vennők gyakran, de bizony oda se fizetne senki magától, önkényt, szívesen.

Bűnös merényletnek tartom tehát, ha akárki is egy ilyen fontos és az egész színészetre olyan nehéz küzdelemmel készült és ennyire haladott közös ügyi intézmény ellen, saját egyéni szempontjából lázít. — Ilyen rebellis izgatás csak saját zilált kedélyéből és bizonyonyal nem kedvező helyzetéből veszi származását, mely visszhangot legfeljebb csak azoknál kelthet, kik szintén tartoznak — és fizetni nem akarnak vagy nem tudnak.

Nagyobb csapás a színészetre némely élhetetlen igazgató és több erkölcsileg kompromitált igazgatónak létezése (milyen most több is van) mint ez intézmény.

Mártonfy ur egész tragikus sóhajjal, lázas képzeletének szülte meggyőződéssel állítja, hogy a színész törekvésében meglévő jövőjének biztosítéka — nem kell semmi, — le mindennel!

Erre felelni valóban lehetetlen. És ez is csak azt bizonyítja, hogy némely színészre a jót ráerőszkolni kell; de annak ize azért előtte fanyar, mivel nem ő teremtette magának.

Bényei ur tiltakozásában, valamint „a pohár esordultig telt” közleményben és odadobott csekély eszme javaslatában lévén intenció, azzal foglalkozni kötelesség.

A k. k. tanács eljárását, megvallom, magam is, nagyon sokszor nem találtam megnyugtatónak, bizalmat szilárdítónak. Javaslatában is sok a módosítandó. De ha viszont meggondoljuk, hogy milyen feladat az, olyan testület felett bíraskodni, mint a színészet, mely pályának minden tagja, legalább saját önmaga előtt: igaz, böles, legnagyobb művész, semmiben sem önző, örökké igazságos, kinek mindig igaz a van és csak azt tekintti jónak és igaznak, mit saját felfogása, saját érdeke annak talál, — ha tehát meggondoljuk, hogy végtére ritka eset, hogy fel- és alperesnek egyforma nyert pere legyen, ugy bizonyonyal a k. k. tanács eljárását, ha nem is teljes megnyugvással, de fellázadás nélkül is tudomásul vehetjük. A kongresszus tárgyalás alapját képező javaslatot se tartom nem tárgyalhatónak; abban igenis sok életre való anyag van, tehát fontoljuk meg, tanácskozzunk a módzatok felett behatóan, izgalom és önző érdekek nélkül és rájövünk, hogy mit fogadhatunk el abból, hiszen az rajtunk áll, — de most, midőn a magas kormány méltónak tart bennünket velünk javunkra irányuló intencióval foglalkozni: mutassuk meg, hogy sorsunkra építeni, azon javítani tudunk és akarunk is a viszonyok fejlődéséhez képest — és megérdemeljük, hogy ne csak romboló comunnardoknak nézzenek, de olyanoknak tekintsenek, melyeknek lennünk kellene.

J a k a b L a j o s.

TÁRCZA.

Mult és jelen.

Prolog 1 felvonásban és 3 képben.

A kassai színház megnyitásának századik évfordulójára.

Irta: Báthory Románcsik Mihály.
(Szabad vidék, fákkal és bokrokkal)

(A színpadon félhomály van.)

Thália, a színművészet muzsája,
(balról jön, fáradt léptekkel. Csendes zene.)A láthatár mindegyre sötétlik,
Fáradt testem, pihenőre vágyik.A vándor madár nyugóhelyre lel,
S engem lakába ki sem fogad el.A nehéz út szuró tövisei...
Az égi szikrát nem olthatják ki.Hazát keresek e szép hazában, —
Kiküzdve azt, miért sikra szálltam.Hadd pusztuljon el a törpe csapat,
Éreztetem vele hatalmammat.Égből jövök: küldetésem dicső!
Bajnoktársam, az Alkotó erő.Alvók keblében gyujtok szent tüzet,
Ledöntöm az előítéletet.Sajgó sebre öntök gyógybalzsamot,
S a mit e nemzet felvé álmodott:Szébb jövőt, az égő honszerelmet,
Ezt hirdetem, s a szép ősi nyelvet...Remény s kétség között utra keltem,
Nem nyugszom, — ezéomat el kell érnem.

(körül nézve)

A merre tekintek, mely gyász honol:
A gondolat, az érzés bujdosol.
Anyanyelvén nem szólhat a magyar,
Rablánczra fűzve, bátor, hősi kar. (kítőrvé)
Ez nem maradhat így!... Szegény hazám!
Mi lett belőled, megszűnt harez után?...
(szünet) Fel, utra! Lesz ki szavam megérti,
S az ige, testé s vérré fog valni!

(Riadó harsona.) Görögült fény között a

Haza

(belép jobbról, két nemtő kíséretében, kik rögtön visszamennek s a zene megszűnik. A színpad teljesen világos lesz.)

Ugy van Thália! az ige testté válik,
Ha akaraterőd meg nem török.
Menj, teljesítsd, a mi rád bízott,
Támaszd fel mindazt, ki élőhalott.
Taníts, nevelj, és oktass mindenütt,
S nem lesz az ég, oly borult felettük. —
Küzdj kitartón, hű napszamos gyanánt,
Nyomorral és közönynyel egyaránt.
Híresd: hegyen, völgyön, bérczen át,
A hazaszeretnek szent tanát....
Balsors üldözte ugyan nemzetem, —
De te hatolj át a sötétségben....
Világító szövétnék az eszme,
A melynek örökké kell élnie.
És hogy — elvethesd a vándorbotot,
Építsenek a nyelvnek templomot.
Nyelv teszi a nemzetet boldoggá,
Órize meg e kincsét: így lesz nagygyá.

Thália.

Hazám! akaratom parancs nekem;
Szolgálom híven drága nemzetem.
Szemeimre nem jó addig álom,
Mig nem épül fel azon szent templom,

Honnan számúzva lesz az idegen,
S hol mulatva tanítanak ősnyelven.
Honszerelmet, mely oly érző, forró,
Ott fogja hirdetni a „bujdosó.”
A merre járok, hiveket szerzek,
Fogadd esküjét — a számúzóttnek.

Haza.

Számúzott csak voltál s már nem vagy az,
Mert teljesül a mit lelked szomjaz.
Leányomul fogadlak. Légy áldva!
Te vagy a magyar nyelv ápolója.
És most távozz! Isten vezéreljen,
Gyujts tüzet az elfásult szivekben.
Majd akad utadban egy ős város,
Az lesz küzdelmedért háladosos.

(A Haza jobbra távozik, Thália balra.)

I-ső képlet. Az alapkövetétel.

A háttér függőnye felgördül, felhők között transparent fényvel megvilágítva, ez évszám olvasható: 1781. — A suffitak közül egy nemzeti színű szalag ereszkedik, végig a színpadon. — A szalagon nagy betűkkel e fölírat olvasható: **Üdv Kassa városának!** — A háttérben hármaskalapácsütéssel avatják fel az építendő színház alapkövét, miközben a zenekar a Szózatot játssza. — A nemzeti színű lobogókkal földiszított emelvényen áll: Dubniczai Sándor, voít városi tanácsnok; kezében iratot tart, mintha beszédet mondana. Tőle jobbról Dugonics áll, papi talárban; balra Bessenyei György költő, testőri egyenruhában. — Klestinszky József, városi főbíró, arcczal a közönség felé néz, kezében kalapács van. Ez alakok körül vegyes nép áll, görögützfényvel megvilágítva.

Válasz

Feleki Miklós ur válaszára.

Ön t. Feleki ur, válaszában első pontját már személyeskedéssel és sértégetéssel kezdi; ezen a téren önt követni nem fogom. Először, mert 25 év óta, mióta szerencsém van önt ismerni, mindig tiszteltem önt és mindig első helyen említtem nevét azok közt, kik a vidéki színészet ügyét szívén hordják; — másodsor, mert én, — ha bár mint ön mondá, ezikkeimet „indulatosságban” írom, — személyes érdekeimet mindig alá tudom rendelni a közérdeknek. De kötelességem, tehetőségem és meggyőződéseim szerint, megczáfolni önnek választást pontról pontra:

Válaszában 1-ső és 2-ik pontjában ön azt mondja, hogy akkor nem lesz vidéki színészet, ha még több ily igazgató lesz mint én vagyok, a ki a \$\$-ok egyikét sem tartottam meg. Pedig ez nem áll; — személyeskedésem velem, hogy a múlt év végéig én egyike voltam azoknak, kik legpontosabban fizettek, kik legnagyobb feyelmet tartottak. A múlt év óta egyik bajból a másikba sodortattam, és csakugyan nem fizettem sem tagsági sem nyugdíjt. De jogot ad-e ez önnek sértgetni engem? jogot ad-e önnek az, én rámm mondani a fentebbieket, én reám, a ki 20 éven keresztül becsülettel működtem mint igazgató, a kire ön soha senkitől, sem közönségtől, sem színésztől nem hallott olyant, mi vagy lealázó vagy beestelenítő lett volna. Ha talán mondták azt, hogy tagjainknak nem fizettem rendszeren a gágét, kellett, hogy azt is hozzá tegyek, miszerint utolsó filléremet, de utolsó rongyomat is feláldoztam, hogy családomat fosztottam meg mindenétől, csak hogy a színészeknek legyen. De persze, a jövedelmelenségnek is a hanyagság vagy a vállalatosság nem értés az oka! Mikor még nekem is kedvezett a szerencse, a legtevékenyebb, a legműértőbb igazgatóknak tartottak, de hiába, a szegénységnek nincs semmi érdeme.

Nem vitatom vajlon a színész-egyesület érdeme-e az a sok színház, melyek azóta épültek, mióta a k. i. tanács létezik? pedig sok kérdés férne hozzá; de vajlon van-e, azoknak a színházaknak közönsége? A tetleges segély? No, ha Pázmány képviselő ur indítványa az országgyűlésen megint olyan lelkes fogadtatásra talál mint ez előtt pár évvel, akkor örökre csak pium desiderium marad. A legszentebb vívmány, a legdicőbb eredménye a színész-egyesületnek: a nyugdíj! Ebben teljesen egyet értek, de nem látom be, miért ne állhatna ez fenn az én indítványom mellett? Mért ne lenne nekünk kölcsönsegély és nyugdíj intézetünk? Sőt ellenkezőleg, csak is akkor lesz, mert az illetmények könnyebben lesznek behajthatók; de azért nem fogunk senkit mindennapi kenyereitől megfosztani, ha (szerencsétlenségére) jövőjét nem tudja biztosítani.

Fentebbi soraimból láthatja t. Feleki ur,

Német színész

(első színpalánál jobbról jön.)

Mennyi nép! vajjon mi történt itten?

Egy tót

(az első színpalánál balról belép.)

Német színész.

Jó hogy jön, mi ez? mondja meg kend.

Egy tót.

Nem látja, játszóházat építenek, Hozzánk jövő magyar színészeknek.

Német színész.

Magyar színész? Nem ismerem őket. (félre) Ugy látom minket veszély fenyeget. (fenn) És kik azok ott az emelvényen?

Tót ember.

Nem ismeri? hát az, Dubniczai, Ott mellette pedig Bessenyei, Jobbra áll Dugonics, pap és író, Ki ránk néz, az városi főbíró.

Német színész.

Futok, megmondom ezt Hilverdingnek. (el)

Tót ember.

Várjon, a mig mindent elvégeznek;....

(meggondolva magát.)

De már csak én is közéjük megyek.

(a nép közé vegyül.)

Thália

(a képlet után, jön balról, örömtől sugárzó arccal.) Hála neked, nagy isten az égben, Épül a templom, legyőzve az ellen... Beszélje örömem csalit, berek. Valószínű az ábrándképek.

hogy most nem vagyok indultok és mégis fentartom multkor írt szavaimat, hogy csak játszunk congressust. Bizonyítom pedig a k. i. tanács legközelebb szétküldött alapszabályával. Tehát megint alapszabály? Ugyan t. Feleki ur, hányadik congressus lesz ez? és hány congressust töltötünk alapszabály készítés, javítás és újalakítással? Vagy legyen szíves megmondani, ha a congressus az új alapszabályokat elfogadja is, „de a tetleges segély” elmarad: segítve lesz rajtunk? Én fogadok akár a fejembe, hogy ön bensejében maga azt mondja rá: n e m.

A káplár páleza? Tehát azért nem sühogtatták önök elég erélyesen azt a káplár pálezát, s becsületes és jóaraváló igazgatóktól, csak azért nem vették el a concesszát, mivel nem bírtak fizetni? — Ezt az erélytelenséget megbocsátja önöknek a congressus azt hiszem, sőt tán ez kötelességük is volt. De vajlon megbocsátható-e az: hogy oly embereknek is adtak igazgatói engedélyt, kiknek talán van pénzük, de a kik több szegényt és gyalázatot hoztak már a vidéki színészetre, mint a mennyi fillért bírtak kímálatni? Itt lehetett volna dolga a káplár pálezának. —

A tisztviselők fizetését nem irigylem, de hiába való munkának tartom. És ha tovább is így haladunk mint eddig: minden krajczár kidobott pénz, mert ebből a működésből sem szellemi, sem anyagi hasznunk nem lesz soha.

A befejezésre válaszom ez: t. Feleki ur nem jól értelmezte cikkemet; támadásom éle nem a k. i. tanács ellen irányult. Én a saját működésünk ellen támadtam, mert meggyőződéseim szerint ezelőz nem vezet; tehát óhajtanék neki más irányt adni. Azt a körülményt tehát, hogy magam is tagja vagyok a k. i. tanácsnak, tekintetbe nem vehettem, de azt hiszem a vidéki t. tanács tagok könnyen el is felejtetik tiszttségüket, mert a gyűléseken nem igen vehetnek részt, a folyó ügyekről pedig ugyanez a ritkán tudatnak valamit velünk.

„A magyar vidéki színészet tudott gondolkozni, s mert beszélni eddig, fog tudni gondolkozni, fog merni beszélni is.” Ép hogy ezt bebizonyítsam, tettem indítványomat. A hogy nem egyedül állok gondolkodással a vidéki színészetnél, bizonyítja az, hogy eddig már négy legelőkelőbb társulat kebeléből kaptam tudósítást, hogy ezikemet éljenzéssel fogadták és tartalmát egyhangulag magukévé tették. Felkérem a többi társulatokat is, hogy nyilatkozzanak, aztán t. Feleki ur, mint alkotmányos férfi a k. vessük alá magunkat a többség határozatának.

Miklós Gyula.

Nyilatkozat.

Tekintetes szerkesztő ur!

Beesés lapjának f. hó 13-án megjelent 46. számában levő vezércikkre ily czím alatt: „A színész-kongresszus előtt” annyira igaz hangon, szívünköl van írva s oly hűen eseteli a vidéki színészet jelenlegi zilált állapotát, melyet a ferde intézkedések még elviselhetlenebbé tesznek, hogy indítatva érezzük magunkat a Miklós Gyula ur nyilatkozatát — mint ezikkirőit — egészen magunkévá tenni; kijelentjük egyuttal — addig is, mig képviselőnk a kongresszuson tevényt — miszerint ebben az irányban kívánunk haladni mi is, mert csakis így reménylünk valamikor valamiképp: a jelen rendszer mellett soha!

Kelt Beszterczében a ny. 1881. nov. 14-én tartott társulati gyűlésen. E. Szabó Gyula, E. Szabó Gyuláné, Völgyi Gyula, Rózsáné Barna Katalin, Rózsa István, Fűredy Károly, Kövy Ede, Köviné Julia, Sándor Emil és neje Várady Antónia, Ács Flóra, Csányi Jusztin, Pálffy György, Raisz János, Némegy István, Adámy Rezső, Lévy Zsigmond, Arányiné, Csókásné Irén, Hegedüs Nándorné.

Miklós Gyula ur indítványához!

A „Színészeti Közlöny” elismert belbecsű hetilap folyó évi november 13-án megjelent 46-ik számában Miklós Gyula színigazgató urtól, — kit a színügy terén, mint odaadó és sikereiben gazdag tevékenységű férfit ismertünk, — egy ezikk látott napvilágot „A színész-kongresszus előtt” felirattal, melynek megfontolt s számos éveken át szerzett tapasztalatokra épített indítványa nálam s több pályatársamnál élénk visszhangra lelt és pártolólág elfogadásra méltónak találtott.

Átgondolva az említett ezikknek végeredményében, a magyar vidéki szintársulatokra nézve üdvös hatását, igen ajánlatosnak, sőt éppen most szükségesnek látom a jelenlegi „kormánytanács” felosztását s annak helyébe, egy, teljesen a vidéki színészekből alakulandó igazgató-tanács életbeléptetését. Kívánatos továbbá, hogy az eddigi nyugdíj czím ekként változtassék meg: „A vidéki magyar színészek nyugdíj- és önszegélyző intézete.”

Az indokok, melyek az említett „intézet” életbeléptetését sürögösen követelik, a következők:

1-ör. Magunkat a jelenben még fennálló „kormánytanács”-tól meg kell szabadítanunk, ha azt nem akarjuk, hogy a pesti urak kényök kedvök szerint — hol „gyengén”, „hol „keményebben” tovább is használhassák ellenünk — a saját kifejezésük szerint — a korbácsot.

2-ör. Az említett „intézet” hivatva lenne anyagilag megszorult tagjain, tehetségükhöz ké-

Folytatás a mellékleten.

E hegykoszoruzta város nyujtja

Az első lakot. Legyen érte áldva.

Mily édes lesz itt a gyermek alma!

Érzi, tudja, hogy már van otthona.

Német színigazgató

(onnan jön, a merre a német színész elment.)

Ki vagy te? Mit akarsz itt e helyen?

Thália (karjait kitérve.)

Jer, légy hivem, s ösztözz örömmemben!

Német színigazgató (gunyosan.)

Mit? Én híved? . . . Részvét nincs számodra

Ki vagy te, szólj, azt kérdezem újra?

Thália.

Égi nemtó: a magyar Thália, Kinek hű pártfogója a Haza!

Német színigazgató.

Magyar színészet?! Ki látott ilyet?

Sorsod, lányom, rossz helyre vezetett.

Vedd fel batyudat és indulj tovább,

Keres magadnak ennél jobb tanyát.

Harminczhét éve, itt németet az úr,

S holmi jött-ment, innen biz ki nem túr.

Thália

Fontold meg jól a mit nyelved kimond,

Mert könnyen megbánhatod egykoron.

Német színigazgató

Igazán? Alattam biztos a talaj;

E városban nem érhet semmi baj.

Thália

Csalódlod, te büszke henczegő!

Dölyföd megtörök, eljön az idő.

A lelkesedés csodákra képes....

Fellobban a szikra, csak rést keres.

A sebzett oroszlan ős fészékért,

Kész outani, utolsó csepp véréit.

Hitem erős: van isten felettünk!

Megvirrad még ujjászületésünk!

Német színigazgató

De meg ám! (lenézve Tháliát)

Majd az ítélet napján! (indul)

Nemzet geniusza és a Költő. (belépnek)

Geniusz

Hosszu határidőt szabtal uram!

A jövő miénk! — Állj meg, s halld szavam!

Német színigazgató

Ki merészli utamat állani?

Költő

(a Geniuszhoz)

Engedd testvér, én mondjam meg neki!

Geniusz

A mint te akarod.

Költő

(Geniuszra mutat)

Kit itt látsz, ez népünk védszelleme,

Hatalma nagy: hat, alkot és terem

Éltetve járja be a végtelent.

Hol megjelen, a népre mindenütt,

A lelkesültség fényugrára süt.

Tőle remény, új élet ébredez.

Tiszteld őt: a magyar színészet ez.

Geniusz.

A pálya, melyen átfutám a tért,

Rögös volt, haj! de nagy érte a bér; —

pest, haladéktalanul segíteni, sőt megmenteni azon számos kellemtelenségtől, melyek sokszor egyiket vagy másikat — a legtöbbször önhibáján kívül — sujtják. (Ennek módzatai azonban annak idejében, ha az „intézet“ megalakultnak lesz tekintendő. élesebben lesznek körvonalozva.)

3-or Czelja továbbá ezen intézetnek, hogy magukat az ugynevezett „kormányzó tanács“ basáskodásá fajtult nyomásától függetlenítsük, mely „kormánytanács“ egyrészt közvetlenül nem ösmervén a vidéki színészet bajait, azt tehetetlen orvosolni; másrészt pedig a „kormánytanács“ létezését túrni tovább nem akarjuk, hogy magunktól és családainktól elvont, — ugyszólván ily ezimen megadóztatott, — de egyrészt kioroszakol filléreinkkel főállását biztosítsuk, miután törekvése csakis oda irányul, hogy eltekintve eredeti rendeltetésétől, a zsarolt összegben anyagi kapzsiságának tömjénezzen s egyeseket a jól ki nem érdemelt helyzetbe juttasson. Sőt tapintatlanság jellemezte megmondolatlansága — erősebb kifejezésekkel jelenben élni nem akarok. — annyira ment, hogy a saját pénzünkön kiállított „alapszabályokat“ a vidéki szintársulatokhoz utánvért mellett merészelté küldeni.

Az említetteknek fogva jőzán megfontolásra intem a magyar vidéki színészet mindkét nembeli tagjait, és kérem, miszerint tegyék magukévé az időszert s már-már égető szükségé vált eszmét és méltóztassanak ez iránti becses véleményüket e lapok hasábjain még a „kongresszus“ előtt közleni, nehogy a már több éveken át tapasztalt semmittevének engedvén át magukat, reánk kényszerítsék a „jó urak“ a neveléséges „alapszabályokat“ s azzal együtt a volt „kormánytanácsot.“

Végre azon szempontból indulva ki, hogy a születendő s magukat tényleg, s nem „ígérettekkel“ s „korbácsütésekkel“ gyamolító „nyugdíj-intézet“, és annak irodája s vezetése minden káros befolyástól egyszer s mindenkorra lehetőleg megóva legyen: indítványozom a nevezett „intézet“ székhelyét, — habár Budapesten is, de minden esetre jól elzárva az „idegen befolyástól“ felállítani. Reményem, hogy ezen indítványt, miként a fönt irtakát a velem együtt érző magyar vidéki színészet t. tagjai a saját érdekükben elfogadják.

Az elősoroltakat még egyszer figyelmükbe ajánlva kéri a mielőbbi hozzászólást.

Andorfy Péter.

CSARNOK.

Egy évszázad.

Prolog 1 felv. 5 képben,

a kassai századéves ünnepélyre írta: Váradi Antal.

(Szín: színház tér, hátul erdőfüggönyvel elzárva, mely felhúzható a későbbi képeknek előtűntetése végett.)

Murányi

(a függöny felgördültekor szintársulatával balról, mintegy fáradtan belép. Ugyanakkor halk zene.)

Pihenjete, ti fáradt vándorok!

E hely alkalmas. Ül le, öregem.

Hirdetem édes honi hangokon:

Szeresd a hazát forrón, lángolón.

Intem a népet: jóra, nemesre,

Hogy nyelvét, nemzetét hűn szeresse.

Jutalmazok, — s büntetem a gonoszt,

Engem e jogtól senki meg nem foszt;

Kit bánat sujtott, azt vigasztalom,

Ki örvend s vig, azzal pajzánkodom.

Ki ellenem tör, azzal megvívok!

Erted hazám, szívesen meghalok!

Thália.

Jól beszéltél oltáromnak papja.

(német színigazgatóra tekintve)

Képmutatásnak lejárt már a kora.

A németnek itt nincs szabad joga;

Legyen üdvöz a magyar Thália!

Költő.

A tiszta erkölcs s a józan haladás

Kiüzi az idegen befolyást.

Távozz! — E városban nincs otthonod,

Babérra itt ne várjon homlokod.

Német színigazgató.

Jöjjetek bár százan ellenem,

Még akkor sem üzhettek ki innen.

Kezet rá! Nem lesztek üdvözölve; —

Hidegen taszit el Kassa népe.

Thália.

Nem bánom hát, álljon a fogadás,

De tudom, nem látjuk többé egymást.

II-ik képlet. A magyar színészek bevonulása

1818-ban.

Régi színészek alakjai: Murányi Zsigmond színigazgató, Balog István, Szentpéteri, Benke József, Janesó Károly, Egressy Gábor, Déryné Róza,

Leánykám, úgy-e, itt a kő kemény,
S te ifjú, otthon lágy párnához szokva,
A föld rögén most rosszul álmoldol?
Sebaj. Mindnyájan színészek vagyunk.
Ezerhétszáz nem soká irunk már
S ezernyolekszáz ha majdan ránk köszönt,
Az új századdal szebb jövő derül ránk
S Murányi társasága felvirul.
De nem esoda, ha fázunk, éhezünk,
Hiszen mi csupán magvetők vagyunk —
És érdemeinket egy jövőd század
Méltányolása fogja megbeesülni.

Lányka.

Mi azt nem érjük.

Öreg

Mert éhen halunk.

Ifjú

Kislelkűek! Úgy hát mártyrhalál lesz,
S e szép hazaért halni is dicső.
Én nemzetem — dicső szép nyelvedért
Vérét mindenki hévvel outaná —
Ó csak te élj, virulj, édes honom!

Korszellem

(E szavakra harsónak között felmerül a színpad aljából, fején koszorú, kezében szövetnek.)

Ki jár emitt? Mily nép keres föl engem?

(mind megdöbbenve állanak)

Ah! harczosim. Ismerlek. A színészek!

Jertek közel!

(félve közelebb járulnak)

Nevem: Korszellem! Én

A világosság fényes hadvezére,

A szellemek királynője vagyok.

Lerontom ő s szétesség várait

S az ujkor fényugárait rakom helyébe.

Vezérek vagytok. Hová siettek?

(Mintegy felismerve őt, seregelen köréje, ruhaszegé-lyét esőkolva, lelkesülten.)

Murányi

Üdvöz légy, fénykirálynő! Én e kis

Színészesapat aggott, szegény vezére,

Igazgató vagyok. Nevem Murányi.

Ezerhétszáz és hatvan óta bolygok

E szép hazában, s harmincz év után

E helyre jöttem. — E hegyek tövében

Szép Kassa város áll. Isten megáldja,

Ha minket szeretettel befogad.

Öreg

Csak azt lesd!

Lányka

Mért ne? Van színházuk?

Öreg

S német színészek vertek benn tanyát.

Korszellem

Valóban? Hadd lám!

(int. A háttér függőnye föllebben)

több kardalnok és karnök. A kiserő nép, kendök lobotgatásával, kalapok emelésével, éljenekkel, szóval nagy lelkesedéssel fogadja őket. A zenészek a Rákóczy-indulót játszik. A színészek batyukat és kis csomagokat hoznak magukkal. Felhökön Kassa város ereszkedik le a magasból, Kassa címerével. Egyik kezében nemzeti zászló, másik kezével virágokat hint az érkezők elé. Itt ismét egy transparent: *Isten hozott! és 1818. évszám* fölirattal ellátva. A Rákóczy-induló csak addig tart, míg beérkeznek a színre.

Kassa város (színészekhez)

Jertek, oh jertek, hozott a nagy ég!

Értetek sajoj szívünk már oly rég!

Az eszme győzött, mely hódít, örök,

Áldva legyetek, bajnok uttörök.

Ide . . . ide . . . maradjatok velünk!

Szívünkben nektek oltárt szentelünk!

Ajkaitokon magyar szó hangzik

Nincs, ki veletek vetélkedhetik.

Csengjen a nyelv, drága kincs nekünk

Zengjen a dal, mint hála énekünk!

Ének

Isten áld meg a magyart. stb.

(Az ének végeztével, a kép eltűnik.)

Thália

(német igazgatóhoz)

Büszke henczegő, vidd tovább néped,

E haza, nem a te szülőfölded.

Kár volt oly nagyon elbizakodnod,

Lásd, megjártad, rosra fordult sorsod.

Német színigazgató

(meghunyaszkodva)

(félre) Hol babért, dicsőséget szereztem,

Most el kell hagynom, állandó fészkeim.

Előkép.

(Német színészek csoportja gyászfátyollal borított magyar címer körül, mintegy örvendő, lábaiknál koszorúk, alárezezal, telt erszenyeket mutatnak, körülöttük üdvözlő nép.)

Korszellem

Ej! Mi ez itt? korbácsot e hadaknak

(szövetnekét leánykának nyujtva, oda siet.)

El innen! renyhe és bitor csapat.

Magyar e város. Én nem engedem,

Hogy falai közt ti tússetek tanyát!

Kassában otthon csak magyar színészet

És szellem él. Én mondom ezt tinéktek:

A haladás! Nevem: Kor-szellem!

(Mind ijedten, bujva elvonulnak.)

Most lép be! Utad tárva — én vezetlek!

(Levonja a gyászfátyolt a címeréről, mutatja a háttérben Kassa városát Murányinak.)

Murányi

(Társulatával hódolva, térdelve Korszellem körül.)

Hálám fogadd, királynóm és vezérem —

S egy esküvést: hogy míg szívünk dobog,

Tied lesz annak minden dobbanása.

Hazánkért élünk, érte szenvedünk

S a hareznek melyet érte küzdni keltünk,

Tanúja szép Kassának népe lesz!

Éljen soká, és éljen a haza!

Korszellem

(áldólag terjeszti a köréje térdelők fölé kezeit. — Görög tűzfény.)

Murányi

De egyet kérek, Korszellem — királynő!

Én agg vagyok. Maholnap sirba szállok

Es nem tudom: az általunk vetett mag:

A hon színészete mivől leszén

Az évek folytán? Oh, kérlek, mutasd meg:

Mi lesz belőlünk? felvirágozand-e

Távol jövőben a magyar színészet

Kassa dicső és ősi városának?

Mutasd meg nekem, esdek, a jövőt.

Mutass e város nagy jövőiből

Egy nagyreményű, hosszú századot!

Korszellem

(pereznyi szünet után.)

Legyen!

(a társulat jobbról, balról elhelyezkedik.)

Láss a magyar hazának

Jövőjéből egy fényes századot.

(Int — mintegy álomba merülve mind gyepszönye-gekre, sziklákra dőlnek Murányi kivételével, ki a

másik oldalon ámulva szemléli a következőképeket.)

Korszellem

Ime! Jer Géniusz! hazánknek

Védzelleme, Te értesd meg vele,

Hogy mit jelent mind e látomány.

Géniusz

(fiatal nőalak, felmerül, s félközépre áll)

Im, itt vagyok! Figyelj szavamra jól!

(fenn) Se baj! másutt is terem még virág,

Művész hazája széles e világ!

Géniusz

(hével)

De magyar művész egész világa

Te vagy egyedül, te vagy oh haza!

Haza. Kassa város

(megjelennek 2-ik színpalnál jobbról)

Haza

Légy üdvöz, kedves ősi városom!

Ölelő karokkal fogadtad hallom,

Kiknek szívében szentelt láng lobog;

Légy védőjük, megérdemlik azok,

Ha méltó léssz ősi birnevedre,

Ugy megáld a magyarok istene!

Kassa város.

Esküszöm, nem hagyom el az árvát,

Enyhíteni fogom baját, bánatát.

(Géniuszszal kezét fog)

Isten hozott közénk nemtő alak!

Számodra épültek e falak.

Foglald el ezt a szentelt helyet itt,

S valósítsd meg egy nép reményeit.

Oltár előtt midőn imádkozol,

A lelkesült láng rajtunk áthatol.

Géniusz

Ily szívek közt, mily könnyű a küzdés,

Hiszem, pártfogóm lesz az Elis merés.

Hazám! mindezt neked köszönhetem!

Vérem, erőm, vedd, neked szentelem!

Thália (Géniuszhoz)

Utítársad legyen Múza csókja,

(Géniusz homlokát megcsókolja)

Korszellem

Idő! Most tárd ki kebled titkait!

(int, dörgés, villám.)

I. kép.

(A háttér függőnye föllebben, mögötte II. József, s körülé pérok csoportja tün fel, kik hódolva sereglenek eléje. Iratot ad nekik. Görögtűz, zene.)

Génusz

Ez József. Ő adá a rabparasztnak Szabad jogát. Szabad sajtó, igazság, Vallásszabadság, utak, iskolák Ünneplik szép emlékezetjét!

Murányi

Hála!
(a kép eltün.)

Korszellem

Tovább. Idő! lebbentsd föl fátyolyod!

Génusz

Magyar színészek! ide nézzetek!

II. kép.

(Katona József, közepén kezét könyvre nyugtatva, körülötte, Bánk bán, Petúr, Melinda, Tiborez, Gertrúd, Biberach. (Zöld fény, magyar zene szomorú.)

Génusz

Ezernyolczszáz és tizenhárom évre Katona József, „Bánk bán“ szerzője Dicső művével pályázatra kel S örökbecsű munkája, ime kész!

Murányi

(Fővegét letéve, alázattal üdvözlí, karjait feléje tárja, csaknem zokogva.)

Bánk bán szerzője! költöm! látnokom!

(Függöny legördül.)

Korszellem

Tovább. Idő. Ne titkolj semmit el.

Génusz

Most térdre! E kor Széchenyi kora!

III. kép.

(Széchenyi István a pozsonyi országgyűlésen, a begyült rendek közt áll, kik fővegeiket feléje tartva, üdvözlík.)

Görögtűz, szózat, halkan.

Génusz

Ezernyolczszáz és huszonöt az év, A melyben Széchenyi, a legnagyobb Magyar, vagyonát, ime felajánlja S megalkotá az akadémiát, A tudományok szentelt csarnokát!

Murányi

Ó halhatatlan! Hogy ezt meg nem érem!
(kép eltün.)

Korszellem

És most — boldog de grászos kor jöved

Igy nem hagy el művészeted soha.

(közönséghez)

Hány kebledben gyúl szerelmi láng,
Ha játszik ő, (rámutat) igaz való gyanánt.

Költő (a közönséghez).

Kassa városának dicső népe,
A költő fordul most hozzád kérve:
Mint gondos anya, öleld karjaidba Tháliát, ő nyelvünk apostola.
Védd meg, s fogadd gyermekednek,
Ó fényt szerez ünnepeit nevednek . . .
Száz éve építéd e templomat,
Babér koszoruzza érte homlokod.
Külső zománca fénynyel nem kinál,
De tiszta láng lobog oltárinál.
Ime, lásd!

III-ik képlet. „Mull és jelen.“

A hátsó függöny fellebben, s Geröfy Andor színtársulata, magyar népviselet és fényes magyar öltözékben, félkörben áll. — A csoportozat felett transparent, fénynyel világítva s ez évszámmal 1881. — Vele egy irányban a másik oldalon egy más transparent, e fölirattal 1781—1881. A suffiták közül, a második színfaltól, végigvonnal a színpadon egy nemzeti színű szalag a hátsó csoportozat fölött, mely szalagon e fölirat áll: *Adónk a hála!* és egy babér lomb-füzér, melynek minden egyes levelein azon színgazgatók nevei vannak felírva, kik 1781-től e színházban működtek. Névszerint: Murányi Zsigmond, báró Berzeviczy Veneze, Komlós Ferencz, Jóób Zs. Erdős János, Demjén Mihály, Hetényi József, Körösy, Egri, Hegedüs L. Somogyi, Várady Pál, Klestinszky László, Hidasy E. Szabó József, Havi Mihály, Pázmán Mihály, Latabár Endre, Molnár György, Filipovics, Aradi Gerö, Temesváry L. Lászy Vilmos, Kreesányi Ignáz és Geröfy Andor.

Dicső — sötét — könny s vér öntözte kor.
Figyelj!

Génusz

Ezernyolczszáz és negyvenyolcz!

IV. kép.

(Honvédek a nemzeti zászló körül kivont kardokkal, mintegy esküt téve, fenn transparentben Kossuth Lajos arczképe.)

Klapka induló. Agyük. Görögtűz.

Génusz

Fölkél a nemzet s szabadságáért
Vérezve, küzdve büszke harezra száll
S nyomában a szabadság hajnala
Mint égi fény deríti mindenütt
A négy folyó és három bérez honát!

(kép eltün.)

Murányi

Ó hogy e kort én meg nem érhetem.

Korszellem

És most — lássad meg: kik leendenek
E város színpadán utódaid —
Magyar színészet lelkes művelői,
Az általad várt késő nemzedék!

Génusz

Szép Kassa város! élj! örülj! viragozz!

V. kép.

(Kassa színháza. Elötte Geröfy és társulata minden tagjai, az előtérben levők kivételével, az imént viselt jelmezekben. Geröfy közepén.)

Geröfy

(Murányihoz lép.)

Dicső előd! kezedből átveszem
A multnak drága hagyományait,
Elődeink derék művészetét,
S e századéves ritka ünnepen
Kassának hódolattal bemutatva
Megünneplem e századév dicsét!
Phenj nyugodtan sírod fenekén
Magyar színészet egyik magvetője.
S ti mind, kik véle itten küzdöttek.
Magyarhon él, a színészet virul,
Mert felkarolják lelkes városok
És Kassa köztük első és egyetlen!
Ég áldja népét, egység díszével
És tartsa fényben ősi ezimerét.
Száz éve van színészet városában
S száz év alatt már annyit áldozott,
Hogy érte a hon városi között
Megérdemli a babérkoszorút.
Viragoztassa hát fel városát
És áldja meg kezével szüntelen
A magyarok hatalmas Istene.
Uj századév keljen bár s tünjön el.
Reá csak dísz hozand az, s érdemet.
Mivel magyar volt mindig és nemes,
Ország dicséretére érdemes!
S ti mind!

Költő

(kis szünet után folytatja, a hátulso csoportra mutatva.)

Az uttöröknek lelke fent örül,
Nagy táborát lát a szent oltár körül.
Neked áldoznak s adoznak Kassa,
Fogadd el: adójuk a mély hála.
(felmutat) Tekintsetek e babér füzérre,
Vezéreknek ragyog ott a neve;
Színgazgatók ok mindannyian,
Kik itten működtek e században.
Adjunk nekik méltó elismerést,
Sok nyomort türték és üldöztetést. . . .
Nincs már közöny, a nép templomba jár,
Tanul, javul, s nemes gyönyört talál.
A nemzet küldi érte halálját, —
Halld meg, a költőnek is imáját:
Áldott volt az a kéz, mely alkotá,
Áldott az ész, a mely kigondolá;
(közönség közé, a színház falaira tekintve)
Áldott a nép, mely áldozik érted,
Áldott a szellem mely fenntart s éltet!
Légy te is áldva szép Hungária,
S hazánk örheije, Kassa városa!

A személyzet a hymnust énekei zene kísérettel; görögtűz gyúl ki. A szín előtérben, a zene kezdetével, két szárnyas nemtő lép be, s megkoszoruzza Tháliát és Kassa ezimerét. A Haza, áldólag terjeszti ki karjait Kassa város, Thália, Génusz és a költő felett.

(Társulatához, kik az előtérbe jöven, az álmukból ébredő régieket átölelve mutatják nekik a kassai színház képét a háttérben fényesen megvilágítva.)

Jertek öleljük e dicsőket,
A kiknek hamván kelt az uj színészet,
Kiket szép Kassa egykor megbecsült,
Mivel hazáját hön szerette mindig,
Kassának népe, élj azért soká!

Génusz

(Kassa ezimerét előhizza, a közepén megáll.)

Korszellem

(babérkoszorút tart kezében. A közönséghez szól)
(a koszorút feltartva)

Ezt neked, Kassa magyar közönsége:
Babért fejedre. Én, a korszellem
Koszorúra tartlak téged érdemesnek,
Mert, mely közönség megbecsüli a
Színészetet, a szellem harezosít:
Magát becsülte meg. S ti századéve
Hogy így tevétek. Im ezért fogadd
Derék közönség ezt a koszorút,
Melylyel fölékesitem századévnék
Magasztos, fényes emlékünnepen
Ős Kassa városának ezimerét!
Élj és virulj sok újabb századon!
Megérdemeit. Éljen Kassa város!

(a koszorút a ezimerre teszi.)

Mind

(meghajolnak a közönség felé.)

Murányi

Ó mily dicső! Mily fényes egy jövendő:
Légy áldva város — légy te áldva nép!

Geröfy

Fennen kiáltás minden im ezért
„Dicsőséges ősi Kassa városára —
Éljen sokáig népe s a haza!“

(Riadó harsónak. Hymnus. Görögtűz.)
A függöny legördül.

A kassai színház száz éves fennállásának jubileuma.

E héten, négy nap egymásután ritka örömnepet ült Kassa városa és Geröfy Andor színtársulata. Most száz éve annak, hogy Kassán az állandó színházat megnyitották. Ritka ünnep, eddig még egy város sem érte meg ezt Magyar- és Erdélyországban. A kassai színház régiebb a magyar színművészetnél, mert megnyitása tíz évvel korábbi időre esik, mint az első magyar színi-előadás, mely Budán tartatott meg. Németek játsztak benne először s csak 37 év után, 1818-ban jött Kassára az első magyar színtársulat.

Az ünnepélyességek sorozata kedden, f. hó 22-én kezdődött meg. Már a reggeli órákban olyan ünnepes, emelkedett hangulat uralkodott az egész városban. Az ódon színházépületet kívülről, már előtte való nap fénylombfűzérrel fonták egész körös-körül, ezenkívül koszorukkal, zászlócskákkal díszítették fel. A három erkélyre az ország, Kassa város és Abaujmegye ezimerei voltak elhelyezve, nagy nemzeti színű s kék és sárga színű (a város színe) zászlók között. A színház épületet átmetsző bejárat szintén fel volt díszítve mindkét oldalon, s mécesek és lampionokkal el látva. Este 6 óraker az egész színház-épület kívülről fényárban uszott. A parkányon, az erkélyen, a bejáratoknál mindenütt égő mécesek, lampionok, gázlángokból csillagok, szintén gázlángokból az ország és város ezimere ragyogott, szóval a kivilágítás imponzáns volt.

A színház belseje háromszoros koszorúval volt díszítve, minden páholy felett, két zászlócska között, különféle ezimer, közepén a nemzeti ezimer. A belső díszítés is valóban izlésteljes és szép volt, melyhez hozzájárult még a teljes kivilágítás is.

Igazán most mutatta meg Geröfy, hogy milyen rendezői képességgel van felruházva. Az a táradhatlan buzgalom, az az izgatottság, esoda hogy ki nem merítették erejét.

Az ünnepély programja következőkép volt megállapítva: Első napon: Ünnepi Nyitány „Hunyady László“ operából melyet Loecsarek kar-nagy vezényelt, melyért úgy őt, mint a zenekar tagjait, szabatos s harmonikus előadásukért megtapsolták. Ezután következett „Egy évszázad“ prológ 1 felvoná-ban és 5 allegória kepben Várady Antaltól. A képleteket tapssal fogadta a közönség. Legnagyobb hatást keltett azonban Kossuth Lajos-féle képlet, itt ötször huzták fel a függönnyt. A nagy hazafit, Farkas Gusztáv igen híven ábrázolta. Végül megkoszorúzták Kassa város ezimerét. — Váradyt erősen megrótták a kassai német lapok, a miért József császár alakját is beszötte a néma képletek közé. A prológot „A esörgő sapka“

bohózat követé, melynek szinlapja az 1818. évi eredeti szinlap szerint volt kinyomtatva. Ezt a darabot adták magyarul először, Gerőfi szerencsés volt a darabban. az első szinlapot is megszerzeni, melynek czimét így írták akkoriban: „A jövővi szarándok vagy is a Tsörgő sapka“ Egy vig, babonás muzsikás-Játék Három Fel-Vonásokban. A nemzeti Játék Szinre alkalmaztatta Szerelmelegyi András. (Rendező Murányi). A darab, a mai kor követelményeinek nem felel meg, de ebből is következtetést lehet vonni, hogy milyen darabok adtak elő a magyar szinészet bölcsőkorában, hogy megkedveltesék a szinészetet a közönséggel. Mandolino halász a legjobb szerep benne, melyet Andorfi kitünő humorral személyesített. Mindamellett a darab igen mulattató, úgy hogy a közönség nem tudott kifogni a folytonos kacagásból s könybe usztak szeméi, a sok nevetéstől. Ez előadison gázlángok helyett, mint száz év előtt, fagygy gyertyák égtek, melyeknek hamvait minden felvonás után le is koppantották.

Közönség, képzelmét felülmuló számmal jelent meg. Ember ember hátán volt. Idős emberek állítása szerint, ennyien sohasem voltak még e színházban. — Előadás közben többen rosszul is lettek a nagy hőségűtől. Két nő el is ájult. — Gerőfi igazgatót a prólóg kitünő rendezéseért, a közönség tüntető lelkesedéssel többszörsen kihívta.

Második nap. Az előbbi napi előadás ismételtetett, hasonló sikerrel, zsufolt ház előtt. Kár, hogy Várady Antal fukarkodott a szóval és a képletek közt alig volt egy sor mondandójuk a szereplőknek s e miatt minden képlet előtt nagy pauza volt, mely mindenestre csökkentette a hatást, úgy első, mint a második napon. Vidéken nem lehet úgy rendezni, hogy a képletek oly gyors egymásutánban következzenek. A kassai szinpad elég tágas és még sem lehet őt képletet egymásután úgy felállítani, hogy az egyik függőy lemenjen, a másik ugyanazon perczben felgördüljön.

Harmadik nap. Uj program. „Mult és jelen“ prólóg 1 felvonásban és 3 képbén, ez alkalomra írta: Báthory Románcsik Mihály, lapunk szerkesztője. A prólóg a magyar szinészet diadalát eseteli Kassán, három allegorikai képbén, babérszörnybe foglalva mindazon szinigazgatók neveit, kik e században Kassán működtek. A prólóg végén a szerzőt zajosan hívták, ki meg is jelent. A szereplők közül H-Szabó Ilka érzessel, igen szépen alakítá Thália szerepét, fogadja érte elismerésünket. Kőmivesné (Haza) Kutassy Janka (Kassa város) Erdélyi Gizella (Geniusz) hűvel szavaltak, megérdemlik dícséretüket. Fehérvári jellemzően adta a német szinigazgató szerepét. Ezt követte operette egyveleg: 1. szám. „Olasz kettős“ dal „Bocceccio“ operettből, éneklé: Gerőfyne Ilka és Mészárosné Anna. 2. „Keringő“ dal „Kornevilli harangokból“, énekelte: Farkas Gusztáv. 3. „Szálj ifju bátran“ halász dal „Kornevilli harangok“-ból éneklé: Balogh Árpád. 4. „Levél“ dal „Bocceccio“, operettből, előadták: Loesarekné és Litzenmayer nővérek. 5. „Couplet“ „Kornevilli“ operettből énekelte Andorfi Péter. 6. „Kukuriku“ dal „Titilla hadnagy“ operettből, éneklé: Halasy Béla és az összes női és férfi karszemélyzet. Azt mondanunk sem kell, hogy a nagy számú közönség minden ének számot megújratott. Gerőfinét már megjelenésekor, a rendkívüli fényes Bocceccio-öltözékben frenetikus tapssal fogadták. Nagyon szépen nézett ki s jó kedvvel énekel. Andorfi coupletjét isten tudná megmondani hányszor újratatták, Balog, Loesarekné, Halasy zajos tapssal részesültek. Az egyveleg után Szigetvári vértanuk első felvonása adatott, melyben Annát Kőmivesné játszta nagy tetszés között. A többi szereplők is Takács, Lenkey, Mészáros és Szabó Ilka, mind jól megtelelték feladatuknak. — Lenkeiné és Litzenmayer nővérek kellemmel lejtett tánczaik szintén nagy tetszésben részesültek. A program utolsó pontja a Piros bugyelláris első felvonása volt, legkedveltebb dalaival. Ebben ismét Gerőfiné és Balog Árpád excelláltak.

Negyedik nap. Az igazgatót a hazafias nagymérvű pártolás iránti halája és koszonete jeléül, ez estén dísz-népe előadást rendezett le szállított helyárok mellett. A program ismét Mult és jelen prólóg, operette-egyveleg, Szigetvári vértanuk és Piros bugyelláris első felvonása volt. A színház zsufoltság tömve. A kivilágítás, díszítés a színházépületen kívül s belül, ép olyan volt, mint az előbbi napokon.

Az ünneplényességek ezzel véget értek. Hogy minden tekintetben sikerült, ez Gerőfy Andor szinigazgató urnak főérdeme. Az érdemből Takács Ádám urnak is jut osztályrész, ki Gerőfy mellett segítkezett. — Megemlítjük, hogy a kassai szin-társulat e ritka öröm-ünneplény emléket megörökítendő, a harmadik előadás alkalmával Münster

Tivadar polgármester urnak egy nemzeti színű szalaggal díszített babérszörny nyújtott át, melynek egyes levelein a társulat tagjainak nevei olvashatók. E díszes koszoru, mely a kassai muzeumban lesz elhelyezve, egész estén át a polgármesteri páholyban volt látható.

Hogy lapunk szerkesztőjének prólógja minő hatást keltett, miután érdekelte fel-k vagyunk, jónak látjuk erre vonatkozólag a kassai „Felvidéki Közlöny“-ből a következőket átvenni: „Csütörtökön és pénteken Báthory Románcsik Mihály „Mult és jelen“ prólógja nyitotta meg az előadást. A prólóg határozottan jobb sikert aratott és nagyobb tetszésben részesült, mint a Várady-féle, a mi leginkább annak tulajdonítható, hogy B. Románcsik ismervén a kassai viszonyokat, azokat jól fogta fel és könnyebben is dolgozhatta ki mint Várady, ki prólógjába sok olyat is szólt be, mit bátran ki lehetett volna hagyni. A prólóg majdnem minden egyes részlete megtapsoltott, végül pedig a szerzőt hittá ki a közönség, ki zajos tapsok között meg is jelent.

Fővárosi hírek.

— Csiky Gergely. kilépett a papi rendből. Mint egyik budapesti lapnak írja, hivatalosan tudósította püspökét, hogy az egyházi rendből kilépett. E lépésre más egyéb indoka nincs, mint, hogy kizárólag a drámaíródalomnak és a szinpadnak élhessen, a miben eddig egyházi állása sok-félékép korlátozta.

— Ama népszimű záporról, mely a budapesti népszínház által közzétett 100 aranyos felhívásra az égből és föld alól hullott, a következő összeállítást hozzák a központi lapok: Olyan darab, melynek a czimében „leány“ fordul elő, van tizenegy, a kik közt vannak bukott, bíró, nemes, eladó, kapós, zsidó, ibolyás stb. leányok. A falunak van leánya, paesirtája, nótáriusa, árvája, németje, gyöngye, sőt jellemei is. A családviszonyokat apa, anya, fiu, unoka, árva, menyasszony, feleség, férj, komám- és nénémasszony, anyós, mostoha stb. tizenhözcz czim képviseli, a leányokkal együtt huszonkilencz. Az állattan tudományából a czimekben a következő genusoknak jutott hely: paesirta, kakas, galamb, héja, piceza, pej, kutya; a növénytanból: rózsza, tubarózsa, dohány, kukoricza, ág, ibolya, nebánus-virág, mákvirág. A büntető törvénybe ütköznek: A dohányesempész. A hamisítók, A csabító, A sikkasztás. A bankócsinálók, Az uszorás zsidó, A néprontók, A hamis pénz, Az ispiou, A földosztók, Az anyagyilkos és Seta Pista. Rendőrség elé tartoznak, mint a kihágásokról szóló törvény alá eső: A bukott leány, A kivándorlók, A koresmák hősei, Istóczy ur szellemen csillan föl: A szemiták, A rongyszedő és Az uszorás zsidó leánya czimekben. Végül megemlítjük, hogy az égi dolgokat csak egy üstökös, két isten, egy csillag és egy Gábor angyal képviselik. Ritka barátsággal fér meg egymás mellett két igen különböző ujj, t. i. A szür ujj és Az isten ujj. Hogy azonban 122 reménykedő közül melyiknek a szüre ujjába vezérli a 100 aranyat az isten ujj, azt még most nem lehet tudni.

— Bernhard Sarah vendégszereplése a népszínháznak 37,740 forintot jövedelmezett. Ebből a művésznő maga és társai részére 40 ezer frankot kapott; a népszínházi alapnak háromezer forint maradt, Evva igazgatónak pedig 16 ezer forint jutott.

— „Az igmándi kis pap.“ Berczik Árpád 3 felvonásos új népsziműve kedvező fogadtatásban részesült első előadás alkalmából a budapesti népszínházban. Meséje a körül forog, hogy Nagy János néptanító felesége fogadást tesz, mely szerint fiát isten szolgálatára neveli, ki is egrikispap lesz. A fiu azonban szerelmes lesz szülei gyámlyányába, elhagyja a szemináriumot, midőn megtudja hogy Eszti mással akarják eljegyezni. Ezt megakadályozza ugyan, de akkor jó a bonyodalom: választania kell anyja és kedvese közt. A fiu anyja lábához borul s azt mondja, hogy pap lesz. De most Eszti ke veszi fel a harezot s mikor neki is kezei közül kiskiklik a siker utolsó reménye is, öngyilkosságot ajánl kedvesének. A gyermekek e vészes elhatározása tántorítja meg az anyát. A falu lelkésze idézi a megrendült öreg asszony emlékébe a bibliai történetet, m-ly szerint az Isten is beérte azzal, hogy Ábrahám ráfogta fiára az áldozó kést. Hogy el is vérezzék az áldozat: azt isten nem kívánta. Ez megnyugtatta az öreg asszonyt, s Ferencz és Eszti ke egy pár lesznek. Az egyszerű mese érdekesen van szöve s a népsziműnek több jóiú alakja s mulattató helyzetei vannak.

— A budai szinkörért új ajánlkozó van. Gyóyó Alajos, pécsi szinigazgatótól érkezett ajánlat, illetőleg kérelem. Gyóyó 64 tagból álló szin-társulat-

tal bir: opera, operette s a dráma különböző fajai műveltetnek általa. Pécs városa részéről kitünő bizonyítványokat mutat elő. És nemcsak semmi segélyt nem kér, hanem amennyiben a főváros bért követelne, ezt kész előre lefizetni.

Vidéki hírek.

— A miskolczi szinészet veszély előtt áll. Az Ungvárt működő czirkusz igazgatója folyamodott a miskolczi városi hatósághoz, hogy engedjék meg neki, illetve társulatának legalább egyidőre, állandó tanyáját felüthetni. Mikor a városban ennek híre terjedt, a helyi hazafias sajtó, dícséretére legyen mondva egy h a n g u l a g felszólalt s erőlyesen hangsúlyozta az engedély megtagadását, mert ellenkezőleg Lászy 45 tagból álló társulata, mely a nélkül is folytonosan küzd a létért, kénytelen lesz odahagyni a várost s télvíz idején vándorutra kelni. A czirkusz igazgatója által a belfügyminiszteriumhoz letelepedhetés engedélyezése iránt benyújtott kérvény, véleményezés végett a megyéhez, innen a város polgármesteréhez tétegett át. A polgármester fölgöyván a magyar szinészet s különösen a helyben működő társulat érdekeit, az engedély megtagadását véleményezte. A megye azonban határozott ellenzést nem véleményezett s így a szin-társulat létkérdése ez időszerint attól függ, valjon a miniszterium, a polgármester vagy a megye sajátságos véleményét veszi-e inkább figyelembe.

— Aradi hírek. A „G a s c o g n e i“, Suppé három felvonásos vig operetteje egészen telt ház s előkelő szép közönség előtt került először szinre. A főbb szereplők közül Bácsné, Róuszé-kyné, Kiss Mihály, Szathmáry Árpád nagy hatást keltezték s a közönség nyílt jelenetekben s fölvo-násokban tapsolta őket. — „A három közül a legboldogabb“ czimű szemérmetlen és izléstértő francia bohózatot is előadták. Legjobban jellemzi az egész szindarabot a második felvonás azon jelenete, midőn szerző, az összes szereplő színészeket négy kézláb máskálattatja a szinpadon. A szereplők közül elismerést érdemelnek: Mezey Péter, Szathmáry, Somogyi Károly és Sz.-Németh. A nők: Nyilas Ilka, Vavra Emilia, és Lányzi Ilka élénken s ügyesen játszottak. — Hunyadi Margit Frou-Frou-ban, a legzajosabb tapsokra ragadta a közönséget s úgy nyílt jelenetekben, mint felvonások után kitüntették. Lénárdné, és Somogyi játékát is elismerés illeti. — A közönség általán véve, meglehetősen szép számmal látogatja a színházat.

— Halálozás. V a r g a J á n o s aradi ügyvéd, az „Arad és Vidéke“ volt szerkesztője, „A bíró fia“ „A Malom alatt“ „A bácskai rezervisták“ „Véletlen“ czimű sziművek, „A babonák könyve“ czimű 300 forinttal koszorúzott könyv írója, Aradon e hó 17-én meghalt. Legyen nyugodt a megboldogultnak örök álma!

— Szegeden Aradi Gerő szinigazgató, — dícséretére legyen mondva — nagy buzgalmat s áldozatkészséget fejt ki a műsorok változatossá s vonzóvá tételében. Ez idő szerint is számos újdonságra készülnek elő, ilyenek: „A dragonyosok“ operette; „Phaedra“, Racine klaszikus tragédiája; „A cifra nyomorúság“, Csiky Gergely legújabb, a nemzeti színházban köztetszést arató sziműve és „A borbély kelepezeje“, Farkas Antal népsziműve.

— Szabadkán. Breznay Géza a társulat egyik leghettségesebb tagjának s fúradhatlan rendezőjének jutalomjátékára közép számú közönség előtt kerültek szinre a Szerelmi vázsisital és 22-ik Cactus operettek. Hogy nem zsufolt ház volt, ez annak tulajdonítható csupán, hogy a jutalmazott elesévelt, régi darabokat választott. Breznayt a közönség megjelentekor viharos tapssal és óváziókkal üdvözölte. E darabban bucsuzott el a szabadkaiaktól Pajor Emilia, s az nap este el is utazott Győrbe, hova igen előnyös feltételek mellett, szerződötve van. Megvagyunk róla győződve, hogy a kedves művésznő nem könnyű szívvel távozott el Szabadkáról, melynek közönsége őt már több év előtt is annyira kitüntette. A Szabadkai Közlöny azt írja, hogy lehullott egy csillag, melynek fényét sokáig nem bírjuk elfeledni, s a melynek ragyogását sajnálattal fogjuk nélkülözni, mert Pajor Emilia elmentelét a szabadkai közönség valóban fájjalja. — Temesváriné Farkas Irma, a szegedi színház tagja, de Szabadkára is elszerződött, havonkint négyszeri fellépésre, mult szombatot mutatta meg magát a szabadkai közönségnek „Deborah“-ban. Tetszést aratott. —

— Azok a kritikusok! Hogy mennyire hódolnak, a szinbírálók nemesak a fővárosban, hanem a vidéken is, a személyes tekinteteknek, a rokon- és ellenszenveknek, bizonyítja a következő összehasoultás. Egy nagyobb vidéki városban, hol

állandó színház van, és több lap jelenik meg, a múlt héten előadták a „Proletárok“ színművet. Mi nem említjük fel a szereplők neveit, csupán az odavaló két lap véleményét közöljük az előadásról. Az egyik helyi lap így ír: Nov. 17-kén (csütörtök) A proletárokat láttuk, valjünk meg: gyöngye előadásban. A szereplők közül Irént említhetjük meg elsősorban, mint a ki elég jó volt. Szedervári Kamilla személyesítője megengedi ha róla, illetve játékaról, tisztelettel — hallgatók. A férfiak közül föltétlenül senki sem dicsérhető meg Tulipán szabón kívül. Mosolygó halvány, szintelen volt, Timót Pál tulzott; Bankó kedvtelen volt. Darvas szerepének első részét olyan immel-ámmal adta, hogy szinte kírít belőle az — unalmasság. Az egész előadás (mely 1/211 után ért véget) sokkal csekélyebb hatást tett, mint a múlt években. — A másik helyi lap pedig ezt írja: Örömmel konstatáljuk a föltétlenül sikert, mit a „Proletárok“ előadással arattak színészeink. Szedervári Kamillának nagy és nehéz szerepét láttuk kitünő alakításban az előbbi években s igazán nehéz munkát végzett jelenlegi személyesítője ki operette primadonna létere e szerep eljátszására vállalkozott. A vállalkozás jól sikerült, s a művész minden várakozást felül múlt. Ugy játszta el szerepét, hogy semmi kívánni valót sem hagyott fenn. Irén csak némely helyen volt jó. Az indulatok kitöréseinél ismét álpáthoszt használt. A férfiak körül Darvas Károly olyan volt, a milyen a nemzeti színpadon is megállhatott volna. Szebben, melegebben még szerelmes színész nem játszott színpadunkon. Utána méltó elismerés illeti Timót Pál személyesítőjét, ki minden tekintetben korrektt volt s ügyesen alakított. — Most már olvasóinkra bízunk megítélni, hogy vajjon minő sikert is aratott hát az a „Proletárok“ előadása. Tessék a fentebbiekből kiokosodni.

— **Miskolczon,** e hó 15-ike óta következő darabok adtak elő. Fiam nagyon ostoba, vigjáték Háromcsőrű kacsa, operette, Fouchamboult család, színmű, Boissy boszorkány. Szép asszony kocsisa, (készer). A hol unatkozni (másodsor.) Egy házaspár a népből, vigi. A szép Galathea. Reggel 4 órakor, vigi. Stuart Mária és a legény bolondja. A hol unatkozni a telt ház előtt adatott. A díszes közönség Lásznét (Reyill) — mint levelezőnk írja — nyílt jelenésekben, és minden felvonás után kihitta szép alakításáért. — Tiszai (Paul) Nikó (Jeanne) Némethy Cornél (Susanne) szintén tüntetőleg fogadtattak. A darab nagyon tetszett. A szép asszony kocsisa oly zúfolt ház előtt adatott kétszer, minőt igen ritkán lehet látni. Lászy (Basa Jóska) páratlan humorral játszott, kapott tapsot annyit Nikó Linával (Buzásné) hogy csak úgy rengett bele a ház. Nikó L. jó kedvvel énekelte dalait, melyek közül többet megújráztattak. Berényi a czimszerepben Tiszai (Ferde) szintén tetszettek. — Kedden Nikó Linát jutalomjátékúll „Marsa az ezred leánya“ Nem épen telt ház, de eléggé szép számú közönség várta a jutalmazandót, aki a nála megszokott kedvességgel és élénkséggel, személyesítette az ezred leányát. A közönség tapsokkal a két szép esokorral tüntetett kedvence mellett.

— **Szerződöttük** Peterdiné Orszí Georgina énekesnőt Budáról, ki utóbb Lászy társulatánál volt. f. hó 16-ikától Kassára Geröfy Andor színgazgatóhoz. Peterdiné, „Szép Galatheát“ választotta első felléptére.

— **Csongrádon,** Szerémsfalvi Béla társulatánál, mult vasárnap adták elő „A falu legszebb leánya“ című új népszínművet nagy tetszés között. Mint egy tekintélyes egyén írja nekünk, nagyobb közönség egész két hó alatt, mióta a társulat ott működik, egy darabra sem volt, sőt nagyon sokan visszamentek, miután nem fértek be a terembe. Az előadás érdekességét emelte, hogy a czimszerep egy odavaló első paraszt gazdának a leánya Dósa Anna k. a játszta, mint műkedvelőnő, annyi élénkséggel, hogy becsületére vált volna bármelyik középszerű színésznőnek is. Különbön olyan paraszt leány, ki azért, hogy rövid szoknyát és egy ágra font haját visel — francziául és németül társalog. A többi szereplők közül kitüntették magukat: Szerémsfalvy és neje, Hótai Kálmán, Mátyasi, Erős Antonia, Szép Mariska, Hegedűsné, Pesti Lajos, Szigetzi Géza, Szigetini és Kálder Hermin. A társulat a napokban Kun.-Sz.-Mártonba utazott hat előadásra, onnan pedig Szentesre megy.

— **„A pohár csordultig telt“** című cikknek, mely mult számunkban jelent meg, folytatása készen van, mely bonczkés alá veszi az új alapszabály-javaslatot, kimutítja, hogy a tanács nem úgy készítette e javaslatot, mint a vidéki színészek kívánták, ennek indokolására idézni fogja a lapunk-

ban megjelent azon cikkek egyes tételeit, melyeket igazgatók és színészek írtak, a rendezésre és központi irodára nézve. Jövő számunkban megfelel az illető cikkirő a k. ig. tanács azon állítólagos (!) vidéki tagjának is, ki a k. ig. tanács hivatalos lapocskájának legutóbbi számában czáfolgatni akarta azt, a mi bebizonyult tény, s amit a színészet többsége helyesel.

— **Debreczenben,** Halmayné Emma jutalomjátékúll Herczegasszony operettét választotta, melyben Fortunatót játszta. Az előadás minden tekintetben sikerült. Jutalmazottak kiléptek a közönség, mely a színházat zsufozásig megtöltötte, zajos tapsokkal, virágkoszorú és esokrokkal fogadta. Az előadás folyamán is többször kitapsolták, a kis kapitány kitünő személyesítéseért. Krescsányi Sarolta, megérdemelt tapsokat aratott sikerült énekszámáiért, melyek közül legnagyobb hatást, keltett a b c dala. Latabár, Bézsi, Németné, Csátár szintén elismerést érdemelnek.

— **Baján** mult szerdán „Titilla hadnagy“ operette került színpadra. Mint a „Baj“ cz. lapban olvassuk, Reiner Antoniaé volt az est oroszlandúré, kinek nagy előnye jó és iskolázott hangján kívül, még helyes alakításai és játékának rutinirozottsága. Szóval egyesíti magában előnyeit mindazon tulajdonoknak, melyek a nehéz színművészi pályán a kedvező haladásra megkívántatnak. A közönség elismerő is volt művészi alakítása és szép énekéért, mert több ízben kitapsolta.

— **Emlék-album.** Klestinszky László, veterán írónk, a kassai színház száz éves jubileumának emlékére albumot szerkesztett, mely a színház századéves történetét adja elő röviden. Ezen album tartalmazza: a jelenlegi színgyű választmány és színtársulat fénynyomatai arcképeit egy csoportban s külön Geröfiné és Geröfi arcképeit és rövid életrajzaikat. Benne vannak még Várady Antal és Báthory R. Mihály ez alkalomra írt prologjai s az ünnepély alkalmával színpadhozott darabok színlapjai. E művet Geröfy színgazgató ur adta ki s ára 1 forint. — Külön megkapható még a színtársulat arcképesarnoka is, melynek ára 70 kr.

— **Halasról** írják nekünk a következőket: Városunkban okt. hó 15-ike óta Jakabffy Gábor 29 tagból álló jól szervezett színtársulata a közönség elismerése és pártolása mellett dicséretes sikerrel működik. Az eddig előadott daraboknak ugy kiválasztása, mint sikeres előadása, egyrészt az igazgató szakértői ügyes tapintata, másrészt a tagok szorgalma és képzettsége felől tesz tanubizonyoságot. Eddigelő a közönség tetszése mellett előadattak a többek közt: a Veres hajó, Legény bolondja, Pirok bugyelláris, Falu rossza, Borzáné Maresája, Szökött katoná, Sárga esikő, népszínművek. Egy rosz ember, Oh azok a férfiak, Csapodár, Képzelt beteg, Békérontó anyós, Házastörő, Lilionfi, Mukányi, vigjátékok. Proletárok, A két árva színművek, és a Peleskei notárius bohózat. Jakabffné Katalin, mint népszínműénekesnő, a közönség kedvence.

— **Rövid hírek.** — Iskarióth, dr. Váradi Antal tragédiája még a teli saisonban színpadra fog kerülni a budapesti gyapju-utczai német színházban. — Színgy-gyámoló-egylet alapításán fáradozik Temesvárnak sok kiváló polgára. A nagyfontosságú nemzeti ügy érdekében, mint értesülünk a napokban tartották meg az értekezletet. — Szegedy Mihály színgazgató e hó végén H. M.-Vásárhelyre megy, már meg is kapta a hatóságtól a játszhatási engedélyt. — Hegedűs Zsigmond Miklósytól Völgyihez szerződött Besztercebányára. — Nagy Irma másodénekesnő, kit a pesti ügynök jó drágán szerződett, a kassai színházról elbocsátatott.

Társulatok névsora.

XXIII.

Jakabffy Gábor színgazgató társulatának névsora:

Férfiak: Jakabffy Gábor igazg. és rend. Korády Gyula szerelmes és jellem. Kövry Lajos drámai és kedélyes apa. Tukoray Loránd széles gav. és komikus. Liptay Zoltán szerelm. és intr. Haday Sándor népszínműénekes. Szigethy Jenő népszínműénekes és társalg. Lenkei Arthur segédénekes és társ. Ujváry Lajos komikus és apa. Fekete Ferenc segédapa. Segédszínészek és kardalokok: Dóczy Endre, Tóth Andor, Bizik Samu, Markó Gábor, Markos György. Czegeledi Andor sugó. — Nők: Jakabffné Katalin népszínműénekesnő. Liptay Zoltánné drámai szende és hősnő. Kövry Lajosné társalg. és fiatal anya. Szigethy Jenőné vigj. szende. Fekete Ferencné komika és anya. Homokayné Mari hősnő. Segédszínész- és kardalokok: Hómer Berta, Markosné Róza, Markó Gáborné. Ferenczi Lajosné komika. Verbóczy Emilia segédszende. Hegedűsné Paulin anya és társalgási.

Állandó rovat.

Kormányengedéllyel bíró színgazgatók, jelenlegi állomásai:

Aradi Gerő Szeged. — Aradi színgy-egylet Arad. — Balog Alajos Szombathely. — Bényei István Deés. — Beódy Gábor Győr. — Bogó Alajos Pécs. — Bánfalvi Béla Szarvas. — Csóka Sándor Szabadka. — Geröfy Andor Kassa. — Grim János Nagy-Röcze. — Gáspár Jenő K. Kun-Félegyháza. — Hubay Gusztáv Szoboszló. — Homokay László Ó-Kanizsa. — Horváth Ferencz Alsó-Dabas. — Jakab Lajos Kecskemét. — Jakabffy Gábor Halas (Pestm.) — Kárpáthy György Bares-Telep. — Károlyi Lajos Székesfehérvár. — Köszeghy Endre (?). — Krescsányi Ignác Debreczen. — Ketszery József Petrózseny. — Lászy Vilmos Miskolcz. — Miklóssy Gyula Baja. — Nyéki János Brassó. — Szegedi Mihály Mező-Berény. — Szabó Antal Torda. — Sztupa Andor Nagy-Enyed. — Tóth Béla Losonez. — Várady Ferencz Sepsiszt.-György. — Völgyi György Besztercebánya. — Zoltán Gyula Orosháza.

Megbízások tára.

Keresünk:

Kárpáthy György színgazgatóhoz Szigetvárra egy énekesnőt és két fiatal segédszínészt.

Várady Ferencz színtársulatához egy népszínműénekesnőt, két segédszínészt és egy szerelmezt.

A nagy-szebeni színházhoz egy szerelmes színészt, három kardalnokot és két kardalnoknőt. Helyeiket azonnal is elfoglalhatják.

Egy nagyobb társulathoz, másodoperette és népszínműénekesnőt, egy népszínműénekest, ki operette tenor is; hős-szerelmezt, lyrai szerelmezt; egy szendét ki naivokat is játszik, egy másik népszínműénekest, és egy énekesnőt. — Ajánlközásokról kérjük a szokásos 50 kr. levelezési díj beküldését is, mert a postaköltségeket, nem fedezhetjük a saját zsebünkkel.

Új népszínmű!

„A falu legszebb leánya.“

Eredeti népszínmű dalokkal és táncszal 3 felvonásban. Írta: Báthory Románcsik Mihály, zenéjét szerző Lányi Ernő. Megrendelhető jutányos áron zenepartitúrával együtt, lapunk szerkesztőjénél. Eddigelő részint már előadták, részint most készülnek rá a következő színgazgató urak: Károlyi Lajos, Lászy Vilmos, Balog Alajos, Völgyi György, Zoltán Gyula, Bánfalvi Béla, Szegedi Mihály, Geröfy Andor, Jakab Lajos, Nyéki János, Várady Ferencz, — Szerémfalvi Béla, Ersényes István.

Fontos a tisztelt igazgató uraknak!

Van szerencsem önöknek teljesen szagtalan igen intensiv fényű, hónapokig állandó és nagyon gazdaságos szaporasági, fehér és vörös görög tüzetmet ajánlani. Az aradi színházban 5 év óta kizárólagosan ez használják. Bár mely színtüből — az illető összeg előre bentalványozása vagy postai utánvét mellett: 1 kilót 2 frt 50 krért, 2 kilót 4 frt 50 krért, 4 1/2 kilót 9 frt 50 krért, gondosan ládácskába pakolva, és postán bérmentve küldök.

Azon biztos tudatban, hogy készítményem olcsósága és kitünősége minden lehető versenyt kizár, felkérem a t. igazgató urakat egy próba megrendelésre.

Arad, november 22-én 1881.

Rozsnyay Mátyas,
gyógyszerész.

Felhívás!

A czegeledi színházhoz egy sugót és néhány segédszínészt szerződetni kívánván, kéretnek azok, kiket másfelé szerződés nem köt és szerény feltételek mellett szerződni hajlandók, hogy feltételeik fel Kecskeméten keressenek fel. A szerződések f. hó 25-ikétől kezdődőnek — és azoknak, kik operettek kórusaiban is be vannak tanulva, előnyt adok a szerződésnél, tehát kérem az illetőket, hogy betanult szerepeik és az operette karokról jegyzéket is csatoljanak ajánlközásukhoz.

Jakab Lajos.